

տուրքն ալ իւր կարգին, մանաւանդ մանի-
ֆակտուրի էջին վերայ զգալի բաց մը պիտի
ունենայ: Գիւղացին ապրելու կամ իւր պարտ-
քերը վճարելու համար պիտի ստիպուի ծա-
խել իւր կենդանիները և շատ անգամ հողե-
րը որով յաջորդ տարի սովորականէն քիչ
սերմ պիտի ցանուի և արտադրութիւնը քիչ
պիտի լինի: Այս բոլոր պայմաններուն մէջ
յայտնի է որ ժողովրդի հարստութիւնը պի-
տի ջնջուի և երկրի նիթական բարօրութիւ-
նը առ հասարակ վտանգի կենթարկուի:
Պահ մը ենթադրենք որ Թուրքիա՝ ընդունած
ըլլալով պաշտպան դրութիւնը, ընդունած ըլ-
լար նաև քարիթալիզմի դրութիւնը, որով
երկրի մէջի գրամատերերը շահէին և գրա-
մագլուխները հետզհետէ բազմանային: Պիտի
տեսնենք որ վարձակալութեան այս պայման-
ներուն մէջ գրամատերերու մէկ աննշան մա-
սը կը շահի: Միւլթէղիմներու մեծ մասը յոյ-
սը կը գնէ ցորենի գնին բարձրացման վերայ
և մինակ ամենամեծ գրամագլխի տէրերը կըր-
նան իրենց ցորենը քանի մը տարիներու հա-
մար պահել, առիթէն օգտուելու համար:
Այս մարդիկ իւրաքանչիւր զաւառի մէջ բնա-
կիչներու թուին 1000-ին 1-ը կրներկայացնեն,
հետեաքար աշարի ներկայ դրութենէն՝ 1000
բնակչի վերայ մի հողի կը շահի: Ընդհակա-
ռակը երբ տասանորդի վարձակալութիւնը
գիւղացիներուն մնայ, ասոնք ամեն տարի
100-ին 20—30 շօշափելի նիւթական շահ
մը կունենան: Միւս կողմէն իրենց գիւղին
տէրն ըլլալով կը քաջալերուին և յաջորդ տա-
րուան ցանքը կաւելցնեն, իրենց տուրքերն ու
պարտքերը կանոնաւորապէս և աստիճանաբար
կը վճարեն, աւելի մեծ քանակութեամբ ա-
ռուստուր կընեն, և տարիներու ընթացքի մէջ
ամեն տուն պզտիկ հարստութիւն մը կը շինէ,
որ առատ վարուցանքի հողերէ, բազմաթիւ
աշխատող և կաթնտու կենդանիներէ և անոնց
արամադրելի արդիւնքներէն պիտի բաղկա-
նայ: Հետեաքար Կայս. կառավարութեան
ձեռք առած այս թոյլատրող միջոցները, շատ
օգտակար պիտի լինին, թէ գիւղացիներու
թէ երկրին:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆՔ.

ԲԱՆԴԱՆԻՔ Ի ԿՈՆՏԱՆՍՏՆՈՒԼԻՆՔ ԶԵՏԱՊԱՆԻՔ.

Կոնստանտինոպոլի Ս. Էջմիածնի,
որով Տ. Թովմայ վարդապետն կարգի վանահայր
Մոզնոյ Ս. Դէորդայ վանուց և միանգամայն
գործակալ Աշտարակայ և Ապարանայ, ի տեղի
Տ. Թովհաննէս վարդապետի Դպիր Վարդա-
նեան: Թ. 669.

— Եանուէն Տ. Թովհան քահանայի Ման-
դակունւոյ ի Սուշավա (Բուկովինայ), որով
շնորհի նմա ծաղկեայ փիլոն մանիշակադոյն:
Թ. 671:

— Եանուէն Հոգեւոր Կառավարութեան
Կարուց, որով լուծեալ համարի պսակ Մ.
Թովհաննիսեան ընդ Թ. Ղուկասեան ի պատ-
ճառս թրքանալոյ առն, ըստ վկայութեան Ա-
ռաջն. Տեղապահի Կարնոյ: Թ. 677:

— Եանուէն Սինօղի Ս. Էջմիածնի, որով
Տ. Հմայեակ վարդապետն Տ. Սարգսեան կարգի
ի պաշտօն հաստատուն վանահայրութեան
Խոր—Վիրապի վանուց, իսկ Տ. Պօղոս վար-
դապետն Մալխասեան, ըստ խնդրանաց իւրոց,
միաբան նոյն վանուց. Թ. 693:

— Եանուէն Սիմէօնի Եղգարեան, որով
նա կարգի գանձապետ գանձանակադրամոց
Ս. Էջմիածնի ի Ս. Դէորդ եկեղեցւոյ Հին Նա-
խիջեանի: Թ. 719:

— Եանուէն Տ. Թովհաննէս վարդապետի
Շիրակունւոյ, որով նա ըստ խնդրանաց իւ-
րոց, փոխադրի ի պաշտօնէ փոխանորդութեան
վիճակին Հայոց Ալեքսանդրապօլու նոյն պաշ-
տօնիւ ի Դօրի: Թ. 729:

— Օրհնութեան յանուն այրի Տ. Ալէք-
սանդրայ Ղալուսեան ի Ս. Պետերբուրգ:
Թ. 747:

— Եանուան Տ. Ստեփաննոս քահանայի Սամուէլեան Նորաշէն եկեղեցւոյ Տփղեաց և Նոր—Բայազիտեան գնդին, որով շնորհի նմա պատիւ աւագ քահանայութեան. թ. 749:

— Եանուան Դեր. Տ. Պետրոս եպիսկոպոսի, առաջնորդին Սեբաստիոյ, որով ըստ միջնորդութեան Ամեն. Ս. Պատրիարքին Կ. Պօլսոյ Տ. Մաղաքեայ Արքեպիսկոպոսի, շնորհի նմա պատիւ Արքեպիսկոպոսութեան. թ. 751:

— Եանուան Տ. Եղիշէ վարդապետի Դուրեան, որով ըստ միջնորդութեան Ամեն. Ս. Պատրիարքին Կ. Պօլսոյ Տ. Մաղաքեայ Արքեպիսկոպոսի, շնորհի նմա խաչ լանջական ականակուռ. թ. 752:

— Օրհնութեան յանուան Ժողովրդոց Ռուսչուկ քաղաքի Բոլղարիոյ. թ. 762:

— Օրհնութեան յանուան Աւետար Դուրեան. թ. 771:

— Եանուան Ամեն. Ս. Պատրիարքին Կ. Պօլսոյ Տ. Մաղաքեայ Արքեպիսկոպոսի, որով յանձն լինի նմա յանձնել Տ. Եովհաննէս աւագ քահանայի Մկրեան Կ. Պօլսոյ զիոնդակ, որով շնորհի նմա լանջախաչ վարդապետական ականակուռ. թ. 773:

— Օրհնութեան յանուան Միրզաջանի Պատուականեան ի Շուշի. թ. 777:

— Եանուան Տ. Գարեգին վարդապետի Սաթուռեան, որով ըստ խնդրանաց նորա ազատ կացուցանի ի պաշտամանէ կառավարչի Թեմին Հայոց Արցախու. թ. 816:

ՍՏԱՅՈՒԼԺ ԳՐԱԵՐ.

Ոսկի շինողներ, Յշօկէ, թարգմ. ռուս. Սաչ. Մարտիրոսեանց, Թիֆլիս, 1897, զինն է 50 կ.:

Թռչունների աշանային տեղափոխութիւնը, Պրոֆ. Մ. Բողդանով, Թիֆլիզ, 1897, զինն է 5 կ.:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.

ԿՐՕՆԱԿԱՆ—ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ.

1. Հոն ՅԵՇԱՏԱՆՆԵՐ.	Կ. Կ.	559
2 ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԶՐՈՆԻՅՈՆ		545

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ—ՊԸՏՄԱԿԱՆ.

5. Հայերէնի քերականութիւնը Հայերի		
Հիւրշմանի Մ. Կ.		546
4. Հ. Գեղեցի, Համառօտութիւն Բիւզանդական կայսրների պատմութեան. (շարունակելի) Մ. Վ.		551

ՄԱՆԱԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ.

5. Սահմանափակ կրթութիւն. Գ. Ղ.	561
6. ՄԱՆՐԱՂՈՐԶ	566

ԱԶԳԱՅԻՆ.

10. ԵԿԵՂԵՑԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅ	568
ՄԱՅՐ ԱԹՈՐ	
ՏԱԺԱՅԱՅԶ.	569

ՊԸՇՏՕՆԱԿԱՆ-Բ. 576.

ՍՏԱՅՈՒԼԺ ԳՐԱԵՐ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.

ՅԱԽԵՂՈՒԼԺ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

578